

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918”
1.2. Facultatea	de TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	de TEOLOGIE ORTODOXĂ ȘI MUZICĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE (ORTODOXĂ)
1.5. Ciclul de studii	Licență (2019-2023)
1.6. Programul de studii	Teologie Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICEAȘĂ UNIVERSALĂ (III)			2.2. Cod disciplină	TP 205
2.3. Titularul activității de curs	Ovidiu F. PANAITE				
2.4. Titularul activității de seminar	-				
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	III	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
				2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O, FD

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
• Tutoriat					5
• Examinări					12
• Alte activități (exersări practice)					7
Total ore activități individuale					58

3.7 Total ore studiu individual	58
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	100
3.10 Numărul de credite	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Ecran de proiecție, videoproiector, lap-top, flipchart, sistem audio</i>
--------------------------------	---

5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Sală dotată cu tablă
--	----------------------

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Clasificarea cadrului istoric mai amplu, privind apariția și dezvoltarea Bisericii</p> <p>C1.1. Formularea domeniului de cunoaștere a paradigmatelor și orientărilor actuale în materie de teologie istorică</p> <p>C2. Evidențierea unor bio-bibliografii ale personalităților proeminente ale Bisericii</p> <p>C2.1. Interpretarea datelor privind biobibliografiile marilor personalități ale Bisericii</p> <p>C3. Expunerea cadrului geo-politic și religios în contextul apariției și dezvoltării instituționale a Bisericii</p> <p>C3.1. Utilizarea avansată a strategiilor de contextualizare, precum și a metodelor utilizate în particularizarea evenimentelor în cadrul geo-politic al derulării acestora</p> <p>C3.2. Precizarea și utilizarea adecvată în comunicarea profesională a terminologiei specifice teologiei istorice;</p> <p>C4. Prezentarea unei istorii a dialogului interreligios și ecumenic</p> <p>C5. Precizarea detaliată și analiza lucidă a evenimentelor istorice definitorii pentru Biserica</p> <p>C5.1. Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei istorice și utilizarea unui limbaj teologic specific; orientarea spre o corectă și bogată valorificare a izvoarelor istorice</p> <p>C5.2. Identificarea și descrierea amănunțită a evenimentelor istorice, în ordine cronologică; interpretarea lor în contextul provocărilor lumii postmoderne</p>
Competențe transversale	- CT1. Aplicarea strategiilor de munca riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religioase și morale și canonice

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște evoluția istorică a Bisericii într-un context cultural, politic, social
7.2 Obiectivele specifice	<p>- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri, din domeniile studiilor biblice, practice și sistematice.</p> <p>- Tematica permite cunoașterea elementelor de bază ale creștinismului la nivel doctrinar, cultic și de morală; înțelegerea cadrului care a generat o teologie a istoriei; identificarea unor personalități și a unor momente istorice care servesc drept modele în formarea generațiilor de studenți; analiza în evoluție genetică a creștinismului și a raporturilor interbisericești; înțelegerea actualei configurații creștine; identificarea unor posibile modele de dialog interreligios și intercreștin; deschiderea spre dialog și depășirea unor sensuri retrograde de a înțelege și a aplica teologia istorică; dobândirea unor cunoștințe care ajută la crearea unor viziuni integrative în noua configurație europeană.</p> <p>Obiectivele formativ-educative ale prezentului curs urmăresc realizarea unei conștiințe identitare temeinic fundamentată, o conștiință a duhovniciei creștine, temeinic organizată în jurul Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții.</p>

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Patriarhiile apostolice în secolele XI-XV</p> <p>- Patriarhia Ecumenică din Constantinopol; Patriarhia Alexandriei; Patriarhia Antiohiei; Patriarhia Ierusalimului</p>	<p>Prelegere</p> <p>Videoprojector</p> <p>Materiale didactice imprimare</p>	2 ore fizice

<p>2. Celelalte Biserici Ortodoxe în secolele XI-XV - evoluția Bisericii Ortodoxe Bulgare; Biserica Ortodoxă Sârbă; Biserica Ortodoxă Rusă</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>3. Cruciadele și consecințele acestora - definiția termenului de cruciadă; straturi ale societății antrenate în acest tip de mișcare - desfășurarea cruciadelor începând din anul 1096 până în 1270 - evaluări ale impactului religios, politic și social asupra lumii creștine</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>4. Ordinele monahale militare - ordinul ospitalierilor sau ioaniților - ordinul templierilor - ordinul teutonilor</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>5. Încercări de unire în secolele XI-XV - caracteristici generale ale încercărilor de unire dintre cele două biserici - momente istorice care au marcat dorința de apropiere între Constantinopol și Roma: 1076- 1369 - sinodul unionist de la Lyon 1274 - evaluarea relațiilor dintre Roma și Constantinopol la început de secol XV din perspectiva încercărilor de unire</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>6. Biserica Apuseană în secolele XI-XV - situația generală; cearta pentru investitură - creșterea și descreșterea puterii papale - captivitatea babilonică a papilor (1309-1377) - marea schismă papală (1378-1417) și sinoadele conciliariste</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>7. Monahismul în Apus - privire comparativă dintre monahismul apusean și cel răsăritean - marile ordine monahale: ordinul cartusienilor, ordinul cistercienilor, ordinul carmeliților, ordinul franciscanilor, dominicanilor</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>8. Monahismul în Răsărit în sec. XI-XV - caracteristici generale ale monahismului răsăritean - monahismul constantinopolitan - Sfântul Munte Athos - monahismul în Palestina, Bulgaria și Serbia</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice
<p>9. Isihasmul - analiza terminologiei isihaste din punct de vedere teologic și literar - evoluția curentului isihast - Sfântul Grigorie Palama și teoretizarea isihasmului - scolastică și palamism</p>	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare	2 ore fizice

<p>10. Cultura în Răsărit și Apus în secolele XI-XV</p> <ul style="list-style-type: none"> - curente filosofico-teologice care au influențat dezvoltările ulterioare ale teologiei apusene - scolasticismul și Toma D'Aquino - centre de cultură teologică și profană - Universitatea din Bizanț - umanismul bizantin - dezvoltarea tuturor domeniilor artei sub auspiciile teologiei bizantine - autori de opere teologice și profane: omilii, traduceri, comentarii 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>11. Controverse, erezii și schisme în Răsărit și Apus (secolele XI-XV)</p> <ul style="list-style-type: none"> - erezii în Răsărit: bogomilismul și strigolnicii - erezii în Apus: catarii, probrusierii și valdenzii 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>12. Căderea Constantinopolului. Biserica Ortodoxă în timpul lui Mahomed al II-lea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - situația patriarhiei ecumenice în timpul lui Mahomed al II-lea - relațiile dintre ortodoxie și islam - definiții dogmatice ale Bisericii Ortodoxe în conviețuirea cu islamul 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>13. Cultul și viața creștină în Răsărit și Apus în secolele XI-XV</p> <ul style="list-style-type: none"> - formele de cult specifice Răsăritului: dezvoltarea cultului prin noi definiții liturgice; - introducerea sau reactivarea în Apus a unor concepte dogmatice care diferențiază creștinătatea apuseană de cea răsăriteană - caracteristici ale vieții creștine în Apus și Răsărit 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>14. Bisericile Vechi-Orientale.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Biserica Siro-chaldeiană sau nestoriană - Biserica Coptă din Egipt - Biserica Siro-iacobită - Biserica armeană - Biserica Maronită din Liban 	<p>Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimare</p>	<p>2 ore fizice</p>
<p>8.2. Seminar</p>		
<p>1. <i>Istoria Patriarhiilor Apostolice: curente teologice, politice și sociale curelație directă privind evoluția bisericească mdievală; Teologia politică medievală;</i></p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>2. <i>Biserica Ortodoxă Sărbă și Bulgară între sec. XI-XV</i></p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>3. <i>Fenomenul extremismelor : cruciada creștină vs jihad islamic ; interpretări în istoriografie</i></p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>4. <i>Impactul cruciadei a patra în relațiile Constantinopolului cu Roma</i></p>	<p>Dialog, analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>5. <i>Ernst Kantorowitz și fenomenul Lever du Roi</i></p>	<p>Analize lucrări de seminar</p>	<p>1 oră fizică</p>
<p>6. <i>Ordinul templierilor; Sinodul unionist de la Ferrara Florența: documentația sinodală în istoriografie</i></p>	<p>Dezbateri argumentativă</p>	<p>1 oră fizică</p>

7. <i>Avignon și Roma; Ordinul monahal dominican și franciscan</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
8. <i>Monahismul athonit: cultură și spiritualitate; ; Sistemul teologiei palamite și influențele în spațiul balcanic</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
9. <i>Ereziile apusene și impactul lor asupra credinței populare; Fenomenologia istoriei; Apariția, dezvoltarea și maturizarea conceptelor teologice în primele 8 secole</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
10. <i>Universitatea din Bizanț; scolasticismul și Toma D'Aquino</i>	Dezbatere argumentativă	1 oră fizică
11. <i>Mișcarea bogomilă și implicațiile ei sociale; Bizanț după Bizanț</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
12. <i>Definiții dogmatice ale Bisericii Ortodoxe în conviețuirea cu islamul; dezvoltarea cultului prin noi definiții liturgice între sec. XI-XV</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
13. <i>Biserica Siro-chaldeiană și siro-iacobită; alte biserici vechi-orientale și relațiile BOR cu acestea</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică
14. <i>. Relații doctrinare între creștinism și islam; Realități geopolitice și religioase bizantine medievale: coaliții bizantino-arabe anticruciate</i>	Dialog, analize lucrări de seminar	1 oră fizică

8.3. Bibliografie:

- Ioan Rămureanu, Milan Șesan, Teodor Bodogae, *Istoria Bisericească Universală*, manual pentru Facultățile de Teologie, Edit. IBM al BOR, București, 1987
- Nicolae Șerbănescu, *Legăturile bisericești între români și sârbi între sec. XIV-XVIII*, în „Mitropolia Olteniei”, nr. 5-6, 1963.
- Chifăr Nicolae, *Istoria creștinismului*, vol. III, Trinitas, Iași, 2002.
- Silviu Anuichi, *Raporturile dintre Patriarhia de Ipek și cea de Ohrida în sec. XIV-XVIII*, în Studii Teologice”, nr. 9-10, 1962.
- Chifăr Nicolae, *Istoria creștinismului*, vol. III, Trinitas, Iași, 2002.
- F. Căzan, *Cruciadele*, București, 1990.
- Chrysostomos (Arhiepiscop), *Relațiile dintre ortodocși și romano-catolici de la cruciada a IV-a până la controversa isihastă*, traducere de Raluca Popescu și Mihaela Precup, București, Editura Vreamea, 2001.
- Zugravu, Nelu, *Erezi și schisme la Dunărea Mijlocie și de Jos în mileniul I*, Iași, Editura Presa Bună, 1999.
- Floroiaia, Mihai, *Inchiziția în Europa*, prefață de Pr. Dr. Nicolae Chifăr, Piatra-Neamț, Editura Crigarux, 2001.
- J. Meyendorff, *Teologia bizantină*, București, 1996.
- Treadgold, Waren, *O scurtă istorie a Bizanțului*, traducere de Mirella Acsente, București, Editura Artemis, 2003.
- A. Guillaumont, *Originile vieții monahale*, București, 1998.
- T. Bodogae, *Tradiția Sfântului Munte în viața popoarelor ortodoxe*, în „Ortodoxia”, nr. 2, 1953.
- D. Stăniloae, *Istoria isihasmului în Ortodoxia română*, în „Filocalia”, VIII, București, 1979.
- M. Hierotheos, *Sfântul Grigorie Palama Aghioritul*, Bacău, 2000.
- Clot, André, *Mahomed al II-lea, cuceritorul Bizanțului*, traducere de Șerban Grancea, București, Editura Artemis, 2003.
- Ene Braniște, *Liturgica teoretică*, București, 1996.
- Nicolae Cabasila, *Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii*, București, 1993.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

--

Cursul este o radiografie analitică a realităților istorice, culturale și politice care marchează fundamental devenirea umană în spectrul religios creștin realizând premisele unor dezbateri inter și intrareligioase.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	50%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	-	-
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice</i>	40%
		<i>Implicare în dezbateri</i>	10%
10.6 Standard minim de performanță: pentru nota 5 (cinci) studentul va cunoaște întemeierea Bisericilor Ortodoxe Locale în Evul Mediu; cultul și cultura în Apus și Răsărit în Evul Mediu; monahismul			

Data completării 20.09.2020	Semnătura titularului de curs 	Semnătura titularului de seminar -
Data avizării în departament 21.09.2020	Semnătura director de departament